

ZAJEDNIČKA VEŽBA »PODGORA-72«

Zajednička vežba Vojnopomorske oblasti »Podgora-72« održana je povodom tridesete godišnjice JRM i logičan je nastavak manevara »Sloboda-71«. Po obimu i strukturi snaga koje su učestvovala i načinu izvođenja to je bila uspela provera koncepcije opštenarodne odbrane.

Područje na kome je izvedena vežba zahvatalo je akvatoriju i teritoriju centralnog dela jadranskog pomorskog vojišta (JPV) unutar spojnice Dubrovnik — Vis — Šibenik — Sinj — Trebinje.

Vežba je imala za *cilj*:

- a) proveriti koncepciju ONO u specifičnim uslovima JRV;
- b) proveriti mogućnosti Vojnopomorske oblasti (VPO) da snagama RM, ojačanim snagama KoV, uz podršku RV i u tesnoj povezanosti sa snagama TO i civilnim stanovništvom, realizuje zadatak odbrane na Jadranu;
- c) proveriti obučenost, organizovanost i spremnost svih jedinica komandi i struktura društva u realizaciji odbrane obale;
- d) posebno proveriti osnovne snage VPO u spremnosti za odbranu centralnog dela obale i otoka od pomorskovazdušnih desanata.

Postavljanjem posebnih ciljeva rukovodstvo vežbe je želelo:

- da utvrdi i proveri neke organizacijske i borbene elemente, osobine i rešenja svake jedinice i komande koje učestvuju u vežbi;
- da prikaže i proveri operativno-taktičke i borbene postupke oružanih snaga i organizovanost svih sistema i podsistema na JPV;
- da proveri neke normative u uzbunjivanju i mobilizaciji jedinica i komandi.

Elaboratom su određeni sledeći *uslovi*:

- vežba se izvodila pod pretpostavkom lokalne agresije na našu zemlju u uslovima operativne prevlasti »plavih« na moru;
- pomorskodesantna operacija »plavih« je izvedena u početnom periodu rata, posle delimično postignutih uspeha na kopnu;
- dejstva su se odvijala u klasičnim uslovima, ali pod pretpostavkom moguće upotrebe i taktičkih NH b/s;

— u sklopu zajedničke vežbe izveden je veći broj opštih, taktičkih i borbenih vežbi uz upotrebu ubojnih sredstava iz različitih vrsta naoružanja RM i RV s akcentom na taktičkim bojevim gađanjima.

U ulozi agresora snage »plavih« su demonstrirale jednu od mogućih varijanti savremenih *pomorskodesantnih operacija* radi zauzimanja otoka i obale.

U odbrani otoka i obale snage »crvenih« su u *protivdesantnoj operaciji*, u kojoj su bili angažovani svi pomorski potencijali i sve društvene strukture na području vežbe u aktivnim dejstvima, stvorile uslove za izvođenje *protivudara* operativnih jedinica i TO radi razbijanja iskrvanih pomorskovazdušnih desanata agresora na otocima Korčuli i Visu.

Za svaku stranu posebno i za sve jedinice različitih stepena, date su odgovarajuće *teme* operativno-taktičkog i taktičkog karaktera, na osnovu kojih su se angažovale, počev od priprema do završetka vežbe.

ZAMISAO DEJSTAVA STRANA

Zamisao i operativna situacija vežbe dati su u preseku posle nekoliko dana od početka agresije na našu zemlju na fonu manevra »Sloboda-71«. Pomorskodesantna i protivdesantna operacija strana zasnivala se na sledećim rešenjima:

a) *Komandant 14. združene pomorske grupacije »plavih«* formirao je 4. operativnu pomorskodesantnu grupu (4. OPDG), koju bi, uz prethodno razbijanje pomorskih snaga »crvenih« na području — akvatoriji srednjeg Jadrana, uveo u borbu po taktičkim grupama na pravcima: more — Lastovo — Korčula — Pelješac i more — Vis — srednjedalmatinski otoci, čime bi stvorio uslove snagama koje pristižu sa otvorenog mora za prenošenje dejstava na kopno. Dejstva 4. OPDG podržavala bi 13. mešovita vazduhoplovna divizija (13. MVD).

»Plavi« bi dejstva izvodili u dve etape: u prvoj bi zauzeli otoke Lastovo, Vis i Korčulu, a u drugoj bi ovladali ostalim srednjedalmatinskim otocima, stvorili osnovicu, pregrupisali snage i izvršili pripreme za iskrcavanje na obalu. Trajanje operacije oko 10 dana. U vežbi bi se razigravala dinamika samo prve etape i to:

— do D+7 »plavi« zauzimaju o. Lastovo, dovlače pojačanje i stvaraju operacijsku osnovicu za svoje pomorske i desantne snage;

— u jutarnjim časovima na D+8 snažnim pomorskovazdušnim desantom iskrcali bi se na o. Vis;

— u jutarnjim časovima na D+9 iskrcavaju pomorskovazdušni desant na o. Korčulu, s ciljem da što brže zauzme istočni deo otoka i stvori uslove za prenošenje dejstava na Pelješac i da preseče dužobalske pomorske komunikacije »crvenih«;

— pripremu, podršku i zaštitu izvode snažne pomorske snage i avijacija, dejstvujući po čitavoj dubini braniočevog rasporeda;

— ubacivanjem diverzanata i izviđačkih grupa, polaganjem mina i dejstvima LBA po dubini, narušavati operacijsku osnovicu i dezorganizovati otpor »crvenih« i na taj način olakšati realizaciju ciljeva operacije. Pri tome razviti vrlo aktivnu propagandu i subverzivnu delatnost.

b) *Zamisao komandanta »crvenih« i komandanta Oblasnog štaba za Dalmaciju* zasnivala se na sledećem: udarnim pomorskim snagama (UPS), samostalno i u sadejstvu sa avijacijom, nanositi udare po PS »plavih«, a snagama obalske i teritorijalne odbrane (OO i TO) i masovnim zaprečavanjem na moru i otocima ojačati PDO (m) srednjedalmatinskih otoka, sa težištem na o. Visu i o. Korčuli. Na tim otocima voditi upornu, odsudnu i aktivnu odbranu do pristizanja svežih operativnih i teritorijalnih snaga iz dubine. Postupnim slamanjem napadne moći ne dozvoliti agresoru da ovlada ovim otocima u celini (cilj 1. etape »plavih«), a zatim pomorskovazdušnim desantom, jačine ojačane brigade mornaričke pešadije, uz snažnu podršku pomorskih snaga i avijacije, izvršiti protivudar na o. Vis radi razbijanja i uništavanja iskrcanih snaga »plavih«.

Dejstva Vojnopomorske zone (VPZ) podržavale bi snage 3. flote i 107. mešovita vazduhoplovna divizija.

»Crveni« bi dejstva izvodili po sledećoj zamisli:

— do D+7 izvršiti grupisanje snaga, položiti osnovne, dopunske i protivdesantne minske prepreke, organizovati PDO srednjedalmatinskih otoka i borbene sisteme i voditi borbu za održavanje povoljnog operativnog režima u obalskom moru;

— na o. Korčuli imati organizovanu PDO, a posle iskrcavanja »plavih«, voditi aktivnu PDO. Noću D+9/D+10 ojačati PDO otoka dovođenjem svežih operativnih i teritorijalnih snaga;

— do D+11 pripremiti i organizovati snage za pomorskovazdušni desant i protivudar na o. Vis u sadejstvu s preostalim snagama odbrane otoka;

— snage u PDO podržavaju PS i RV, a na o. Lastovu razviti dejstva ostavljenih operativnih jedinica i snaga TO;

— dovoljno jakim snagama TO na otocima i obalnom rubu čvrsto sadejstvovati operativnim jedinicama. Deo snaga operativne

armije (OA), TO i civilnog sektora angažovati u borbenim sistemima na pomorskom vojištu, s težištem na održavanju ratnog režima plovidbe i zaštiti udarnih pomorskih snaga u uređenim rejonima baziranja.

U zamisli dejstava strana predviđene su *taktičke epizode* za obe strane, koje bi se razigravale u dinamici vežbe, na primer:

— iskrčavanje pomorskovazdušnog desanta »plavih« na o. Korčulu;

— organizacija PDO »plavih« na zauzetom delu o. Visa;

— organizacija i izvođenje aktivne PDO »crvenih« na o. Visu i Korčuli;

— izvođenje pomorskovazdušnog desanta i protivudara »crvenih« na o. Visu;

— minska, protivminska i protivpodmornička dejstva u sklopu borbe za povoljan operativni režim na celom području vežbe;

— organizacija i izvođenje vežbe civilne zaštite u gradovima na području vežbe, posebno u Splitu.

SASTAV IGRAJUĆIH STRANA

»Plavi« (4. OPDG) su bili sastava:

— *Pomorske snage*: jedna združena taktička grupa (ZTG) i tri borbene grupe (BG) brodova za obezbeđenje i podršku desanta, prevoženje i logističku podršku pomorskih desanata, grupa podmornica, više grupa pomorskih diverzanata.

— *Snage KoV*: 5. brigada mornaričke pešadije (brmp), 7. i 8. puk mornaričke pešadije (pmp), padobranski bataljon.

— *Avijacija*: 13. MVD.

»Crveni« (3. Vojnopomorska zona-VPZ) su bili sastava:

— *Pomorske snage*: udarne pomorske snage (UPS) raspoređene u nekoliko taktičkih grupa (TG), obalske pomorske snage (OPS) za neposrednu podršku desanta i borbu za održavanje povoljnog operativnog režima, plovne jedinice za prevoženje i logističku podršku desanta, grupa podmornica, više grupa pomorskih diverzanata, grupe naoružanih brodova iz sastava TO, pomorski odred za spasavanje (POS).

— *Snage obalske odbrane*: 21. mdpbr, laki pešadijski puk (lpp), 21. i 22. vojnopomorsko uporište (VPU), nekoliko obalskih artiljerijskih grupa (OAG), snage za odbranu o. Korčule.

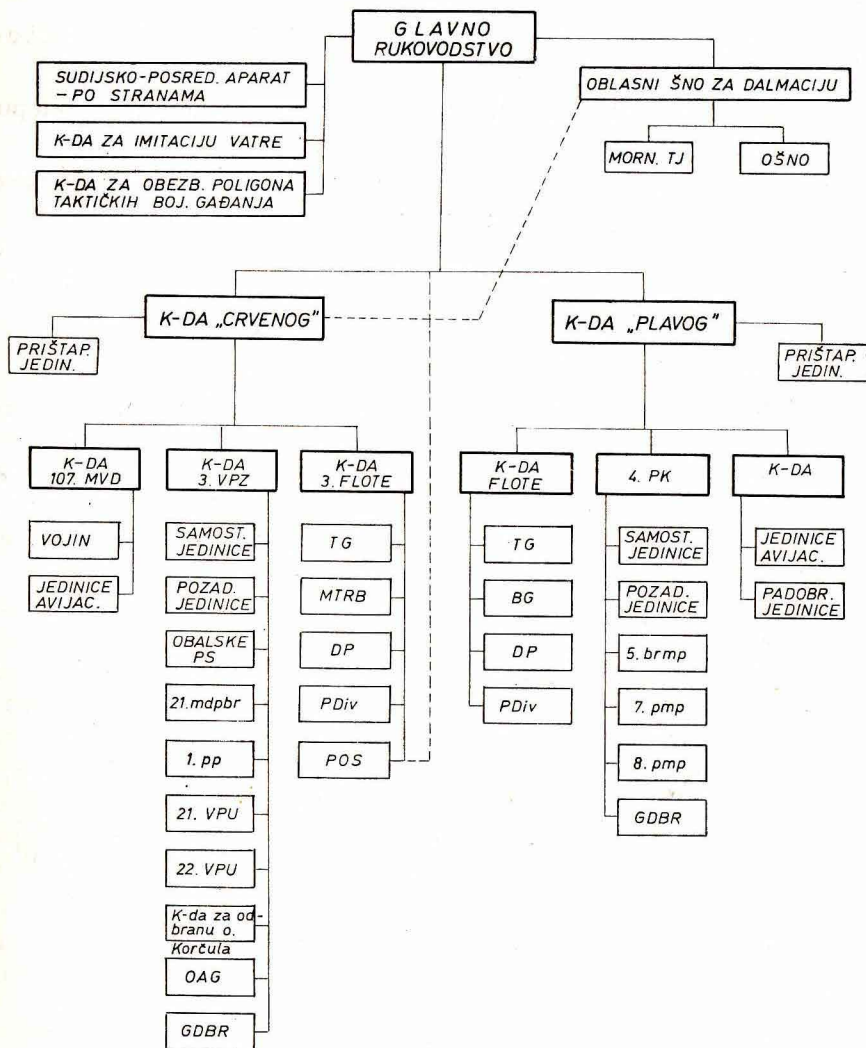
— *Avijacija*: 107. MVD.

— Oblasni štab NO za Dalmaciju: ukupno 71 mornarička teritorijalna jedinica, 13 opštinskih štabova NO s prištapskim jedinicama i mesnim stražama itd.

— Civilni sektor: sve pomorske i veći broj ostalih struktura civilnog sektora na području vežbe.

Odnos snaga po zadatku u početnoj fazi vežbe bio je izrazit u korist »plavih«. Za »crvene« je uzet teži slučaj agresije na obalu, kako bi se dobila što realnija slika osposobljenosti i mogućnosti branioca.

NAČELNA ŠEMA RUKOVOĐENJA I KOMANDOVANJA

»Plavi« su se, posle zauzimanja Lastova i početka napada iskrvanih snaga na Vis, našli pred dilemom: da preduzmu napad na Korčulu ili da pojačaju svoje snage na Visu i forsiraju njegovo zauzimanje. Posle jutarnjih borbi na D+8 na Visu, »plavi« imaju elemenata da posumnjaju u brzo zauzimanje otoka, čak i u uslovima da angažuju i 7. pmp. U protivnom pruža im se šansa da napadom na Korčulu, koja je slabije branjena, postignu uspeh, razvuku snage »crvenih« i dovedu ih u neizvesnost u vezi s upotrebom snaga iz dubine, tj. upotrebom rezervi za protivudar.

U takvoj situaciji »plavi« donose odluku da ojačanim 7. pmp izvrše napad na o. Korčulu, ojačaju iskrvanu 5. brmp na o. Visu i, koristeći prevlast na moru i vazduhu, onemogućće pristizanje ojačanja »crvenih« na o. Vis i Korčulu. Otoke Vis i Korčulu zauzeće na D+12 svežim snagama, koje konvojima stižu s pravca otvorenog mora noću D+11/D+12.

»Crveni« su na bazi procene situacije došli do zaključka da im je odnos snaga povoljniji, a operativna situacija lakša, ali najkasnije do D+12, kada bi »plavi« mogli dovesti sveže snage i produžiti s ostvarivanjem svoje zamisli, održavajući povoljniji odnos snaga u svoju korist i tako zadržati inicijativu na vojištu. Na osnovu toga komandant donosi odluku koja se u osnovi podudara sa postavkama opšte i posebne zamisli za protivdesantnu operaciju, te prelazi na njenu realizaciju.

TOK VEŽBE

1. D do D+7 (priprema vežbe i prethodna dejstva).

»Crveni« su u tom periodu izvršili:

— mobilizaciju snaga obalske i teritorijalne odbrane na području vežbe;

— operativni razvoj snaga (dovođenje jedinica u polazne regione za dejstva po elaboratu za vežbu);

— osnovno i dopunsko zaprečavanje u moru i desantno-opasnih rejona i pravaca na otocima;

— uvežbavanje operativnih i teritorijalnih jedinica po posebnim planovima;

— organizovanje, posedanje i uvežbavanje KM, OC i CV;

— operativno i taktičko izviđanje i osmatranje, angažovanjem sistema OSOJ i VOJIN, izviđačke avijacije i pomorskih snaga;

— prema podacima operativnog i taktičkog izviđanja i osmatranja dejstvovale su udarne pomorske snage (BG i TG) samostalno ili u sadejstvu sa avijacijom, po grupacijama pomorskih snaga »plavih« na otvorenom moru;

— dejstva protiv podmorničkih grupa (PPd) [patrolni brodovi (PBR) i PPd He];

— aktiviranje borbenih sistema i podsistema;

— razvoj mornaričko-tehničkih i pozadinskih elemenata i pomorskog odreda za spasavanje (POS);

— razmeštaj i uvežbavanje sudijsko-posredničkog aparata;

— sve postupke i poslove na bezbednosnim i partijsko-političkim merama;

— organizaciju informativnog centra za vežbu.

»Plavi« su u tom periodu izveli:

— izviđačko-obaveštajnu aktivnost u području vežbe;

— napade LBD po pomorskim snagama na otvorenom moru i najvitalnijim elementima operacijske osnovice »crvenih«;

— formiranje TG i BG brodova za dejstva u sklopu desantne operacije, na prilazima i u obalskom moru branioca;

— obezbeđivanje i zaštitu desantnih snaga na maršu na otvorenom moru i u podilaženju zonama iskrcavanja.

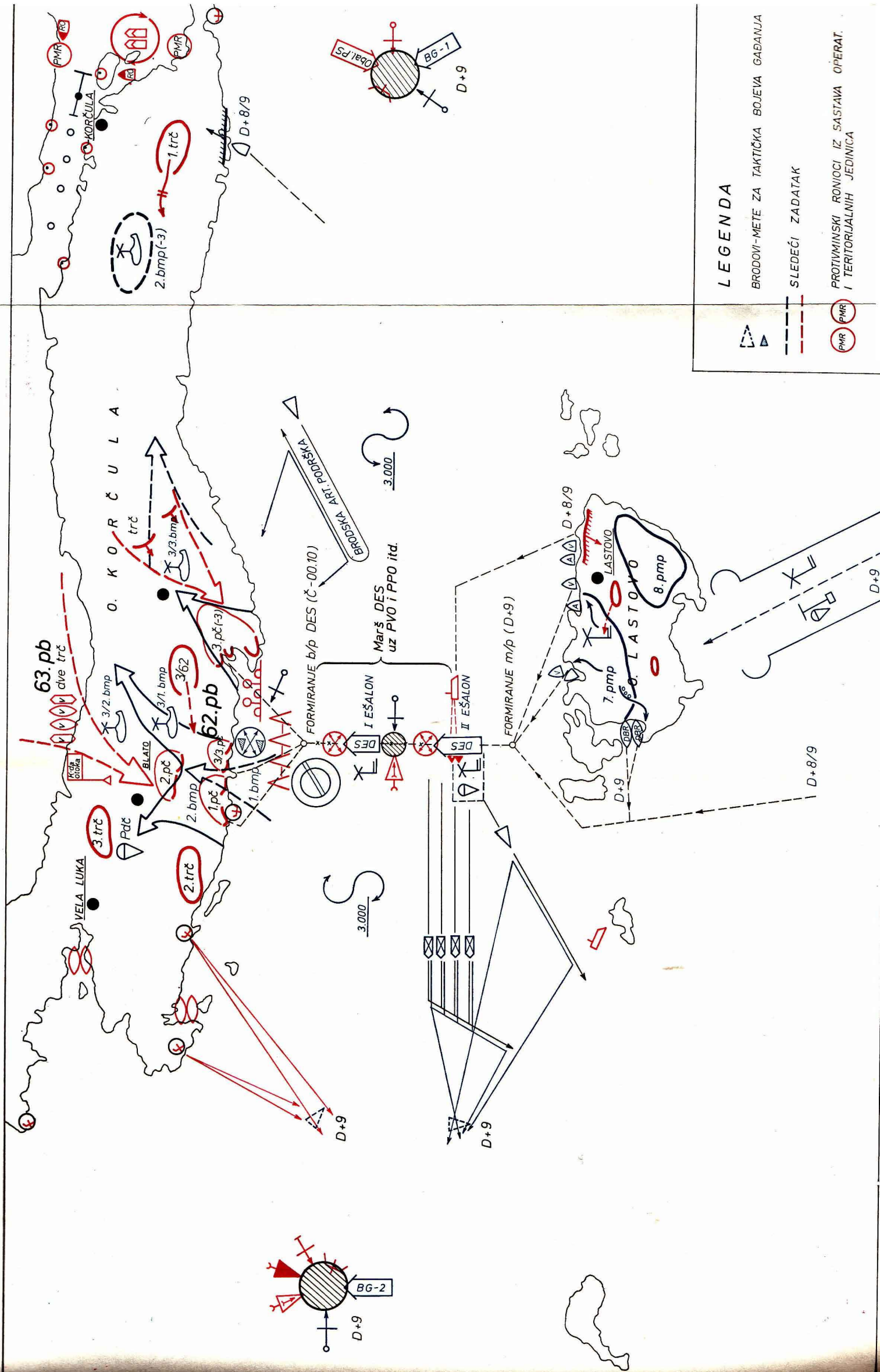
2. D+7 do D+9 (početna dejstva)

Posle intenzivnih dejstava pomorskim i vazduhoplovnim snagama, s težištem na otocima Lastovu i Visu, »plavi« su, uz snažnu avio i brodsku pripremu i podršku, na D+7 iskrcali pomorsko-vazdušni desant (8. pmp) na o. Lastovo i tokom dana ovladali ostrvom. Veći deo snaga »crvenih« uspeo je da se prebaci na o. Korčulu, a preostale snage su nastavile borbeno dejstva zajedno s teritorijalnim i ostavljenim operativnim jedinicama i snagama u pozadini »plavih« na otoku. »Plavi« sređuju zauzetu teritoriju na otoku i prihvataju sveže snage (7. pmp) s otvorenog mora, popunjavaju gubitke, te okupljaju i pripremaju desantna sredstva za sledeći desant na o. Korčulu. Na najpogodnijim mestima na otoku uređuju heliodrome i dovlače helikoptere. U priobalnim vodama užurbano vrše razminiranje minskih polja. Osim toga, na otoku organizuju isturenost KM, službu osmatranja i izviđanja — i elektronskog ometanja.

Sledećeg dana, na D+8, na sličan način usledio je pomorsko-vazdušni desant na o. Vis. Iskrcane snage 5. brmp uspele su da odbace branioca od obalnog ruba i uspostave desantnu osnovicu na

POMORSKO - VAZDUŠNI DESANT NA D+9

LEGENDA

- BRODOVI-METE ZA TAKTIČKA BOJEVA GADANJA
- SLEDEĆI ZADATAK
- PROTIVIMINSKI RONIOCI IZ SASTAVA OPERAT. I TERITORIJALNIH JEDINICA

liniji Milna — Plisko Polje — Glavica (na južnom delu otoka). Žilavom i upornom odbranom »crveni« su zadržali agresora na dostignutoj liniji do 03.00 D+9.

U ovom vremenskom periodu ispoljena je *intenzivna obostrana* aktivnost i to:

- izviđačko-osmatračka dejstva svim snagama i sredstvima;
- elektronska ometanja;
- intenzivna dejstva LA i LBA;
- iskrcavanje pomorskih diverzanata »crvenih« podmornicama na o. Lastovo, odnosno »plavih« u najvažnijim rejonima »crvenih«;

- dejstva pomorskih diverzanata i diverzanata »crvenih« po desantnim brodovima i heliodromu »plavih« na o. Lastovo;

- na D+8 iskrcavanje izviđačko-diverzantskih grupa »plavih« na Korčulu;

- raketno-torpedni udar pomorskih snaga »crvenih« po borbenoj grupi pomorskih snaga »plavih« u akvatoriji južno od o. Visa.

Sem navedenih aktivnih dejstava »crveni« organizuju PDO Korčule u rejonu Brna, Smokvica, Blato, Prižba, a deo snaga privlače u rejon Orebić (Pelješac) radi upućivanja na Korčulu i ojačanja PDO otoka.

Ceo ovaj period od D do D+9 odvijao se prema zamisli rukovodstva vežbe i *jedinice obeju strana su zauzele početni raspored za početak dinamike vežbe.*

Važno je istaći da su se u tom periodu proveravale brojne postojeće operativne, taktičke i tehničke norme, pri čemu se došlo i do novih podataka — naročito iz domena mornaričko-tehničkog obezbeđenja borbenih dejstava PS.

3. D+9 do D+11 (period dinamike vežbe):

— Na D+9:

a) U jutarnjim časovima »plavi« su osloncem na Lastovo, uz avio i brodsku pripremu i podršku, izvršili pomorskovazdušni desant na Korčulu snagama 7. pmp (2. taktička grupa desantnih snaga) i padobranskog bataljona, u zoni s. Brna — uvala Grščica — Blatsko polje. Desant je izveden u dva ešelona po talasima. U sklopu prvog ešelona iskrcan je helikopterski (He) desant u dubinu odbrane »crvenih«, a u okviru drugog ešelona pomorskog desanta izvršen je još jedan He i padobranski desant. Zadatak ovih desanata bio je zauzi-

manje ključnih objekata PDO u borbenom poretku branioca, presecanje i blokada komunikacija i sadejstvo s iskrcanim snagama pomorskog desanta.

Ideja manevra »plavih« bila je: brzo presecanje otoka pravcem prema s. Prigradici, manjim snagama prodreti prema Vela Luci, a osnovnim snagama usmeriti dejstva prema istočnom delu otoka, izbiti na Pelješki kanal i stvoriti uslove za prenošenje dejstava na poluotok Pelješac i dalje na kopno.

»Plavi« su tokom dana ostvarili početne uspehe i izbili na planirane linije, sem što nisu uspeli da preseku otok i izbiju u rejon s. Prigradice i Vele Luke, jer su bili zadržani upornom odbranom — prvenstveno snagama TO koje su uspešno blokirale vazdušnodesantne snage i stvorile uslove za njihovo uništenje.

U sklopu izvođenja priprema i podrške desanta »plavi« su izvršili više taktičkih bojevih gađanja sa R, PBR i LBA; »Crveni« su u sklopu PDO izveli nekoliko bojevih taktičkih gađanja pokretnom obalskom artiljerijom u zoni borbenih dejstava.

Obe strane su, u toku izvođenja desanta na Korčulu, izvele više fiktivnih dejstava borbenim i taktičkim grupama površinskih brodova, podmornicama i avijacijom. Posebno je uspeo upad TG »crvenih« u Lastovski kanal, pri čemu je izvršen fiktivni raketno-
-torpedni udar (RTU) po desantnim snagama.

b) »Plavi« su na Visu postigli dalje uspehe ovladavši istočnim delom otoka i lukom Vis, vodeći borbu sa upornom i žilavom odbranom otoka. Posebno se ističe uspešna borba u okruženju pojedinih obalskih baterija (OB) branioca na otoku, koje su na sebe privukle prilično jake snage »plavih«.

Jake pomorske snage i avijacija pružale su snažnu vatrenu podršku iskrcanim snagama, a minolovci su otvarali i proširivali prilaze južnoj obali otoka kroz minska polja »crvenih«.

c) Obe strane su izvodile intenzivna dejstva izviđačko-diverzantskim, diverzantskim i pomorsko-diverzantskim grupama po elementima b/p na otocima i obali kopna. Međutim, umešnim dejstvom operativnih i teritorijalnih jedinica i aktivnostima ostalih snaga otpora, većina ovih grupa »plavih« je još u toku dana otkrivena i likvidirana.

— Na D+10:

a) »Plavi« su na Visu ojačali snage 5. brmp dovođenjem snaga s pravca otvorenog mora i s operativne osnovice na Lastovu, nastavljajući napadna dejstva radi zauzimanja otoka u što je moguće

kraćem vremenu. Dejstva usmerava u pravcu zapadnog dela otoka, postizući uspehe posebno na pravcu prema s. Komiži.

Primoravši snage »crvenih« na povlačenje i zadržavši inicijativu »plavi« užurbano prelaze na organizovanje PDO (m, v) na začetom delu otoka.

Na o. Korčuli, zadržani od snaga odbrane otoka, »plavi« su, dovođenjem svežih i pregrupisavanjem snaga, uporno nastojali da razbiju odbranu »crvenih« i ostvare ideju manevra prema istočnom delu otoka.

Na moru, dejstvujući avijacijom i flotnim snagama po pomorskim snagama »crvenih«, nastoje da očuvaju prevlast u akvatoriji otoka Visa i Korčule. Pored toga, radi sprečavanja manevra pomorskih snaga »crvenih« i ometanja saobraćaja u unutrašnjim vodama, polažu mine u najvažnijim kanalima, prolazima i ispred važnijih luka i bazijskih rejonu.

Manje grupe LBA »plavih« napadaju veća naseljena mesta u primorskom pojasu, s težištem na lučkim rejonima i rejonima koncentracije desantnih snaga »crvenih«.

b) »Crveni« nastavljaju upornu odbranu na Visu, nastojeći da umanje tempo napredovanja »plavih« i zadrže što više teritorije na zapadnom delu otoka. Na Korčuli uspevaju da zaustave »plave« primenjujući, pored ostalog, i aktivna dejstva operativnih jedinica i snaga teritorijalne odbrane.

Raznovrsnim dejstvima na moru nastoje da održe povoljan operativni režim u unutrašnjim vodama tog područja i ospore prevlast »plavima« na pojedinim pravcima, odnosno rejonima akvatorije.

Ta dejstva »crvenih« su se u osnovi ogledala u sledećem:

— protivpodmorničkim snagama napadaju otkrivene podmornice, dejstvujući raznovrsnim ppp ubojnim sredstvima;

— u sklopu mera protivminske odbrane (PMO), grupama ML u sadejstvu sa teritorijalnom komponentom, grupama protivminskih ronilaca (PMR), i dr. otkrivaju, obeležavaju i uništavaju mine, primenjujući savremene protivminske postupke i sredstva;

— uspešno kombinujući aktivne i pasivne mere i postupke u PVO, u sadejstvu sa LA i PAA, dejstvuju u sistemu PVO 3. vojno-pomorske zone. U ovoj organizaciji posebna se pažnja poklanjala PVO borbenih i taktičkih grupa i pomorskih snaga u rejonima baziranja, polaznim rejonima, na maršu, za vreme njihovih borbenih dejstava i najvažnijih elemenata i delova borbenog poretka obalske odbrane. Uspešnim merama i postupcima protivvazdušne zaštite

(maskirni vezovi, podzemna skloništa, itd.) dopunjavao se jedinstveni sistem PVO 3. VPZ;

— u većim naseljenim mestima uspešno su sprovedene mere uzbunjivanja, zamračivanja i aktiviranja svih struktura civilne zaštite. Na području grada Splita održana je jedna od najvećih posleratnih vežbi civilne zaštite u kojoj su razigravane raznovrsne mere i postupci pri otklanjanju posledica napada iz vazduha, na kopnu i akvatoriji luke.

U toku ovoga dana mornaričke baze su izvršavale zadatke snabdevanja flotnih i obalskih snaga borbenim i neborbenim potrebama, kombinujući raznovrsne načine snabdevanja, s težištem na popuni snaga koje će biti angažovane za pomorskovazdušni desant i protivudar na o. Vis.

U takvoj situaciji, kada su snage »crvenih« na Visu primorane na povlačenje, a pomorske snage »plavih« pojačavaju pomorsku blokadu isturenih srednjedalmatinskih otoka, *komandant »crvenih« priprema sveže snage za izvođenje desanta i protivudara na o. Vis.* U tom cilju, padom mraka užurbano se pripremaju angažovane snage u rejonima koncentracije: o. Hvar — o. Brač — Sinj.

U toku noći D + 10/D + 11 pomorske snage izvode protivpodmorničku odbranu rejona ukrcavanja i formiranja desantnog konvoja i zajedno sa ostalim obalskim pomorskim snagama nalaze se u gotovosti za neposredno, a udarne pomorske snage za posredno, obezbeđenje desantnog konvoja na maršu.

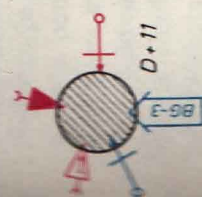
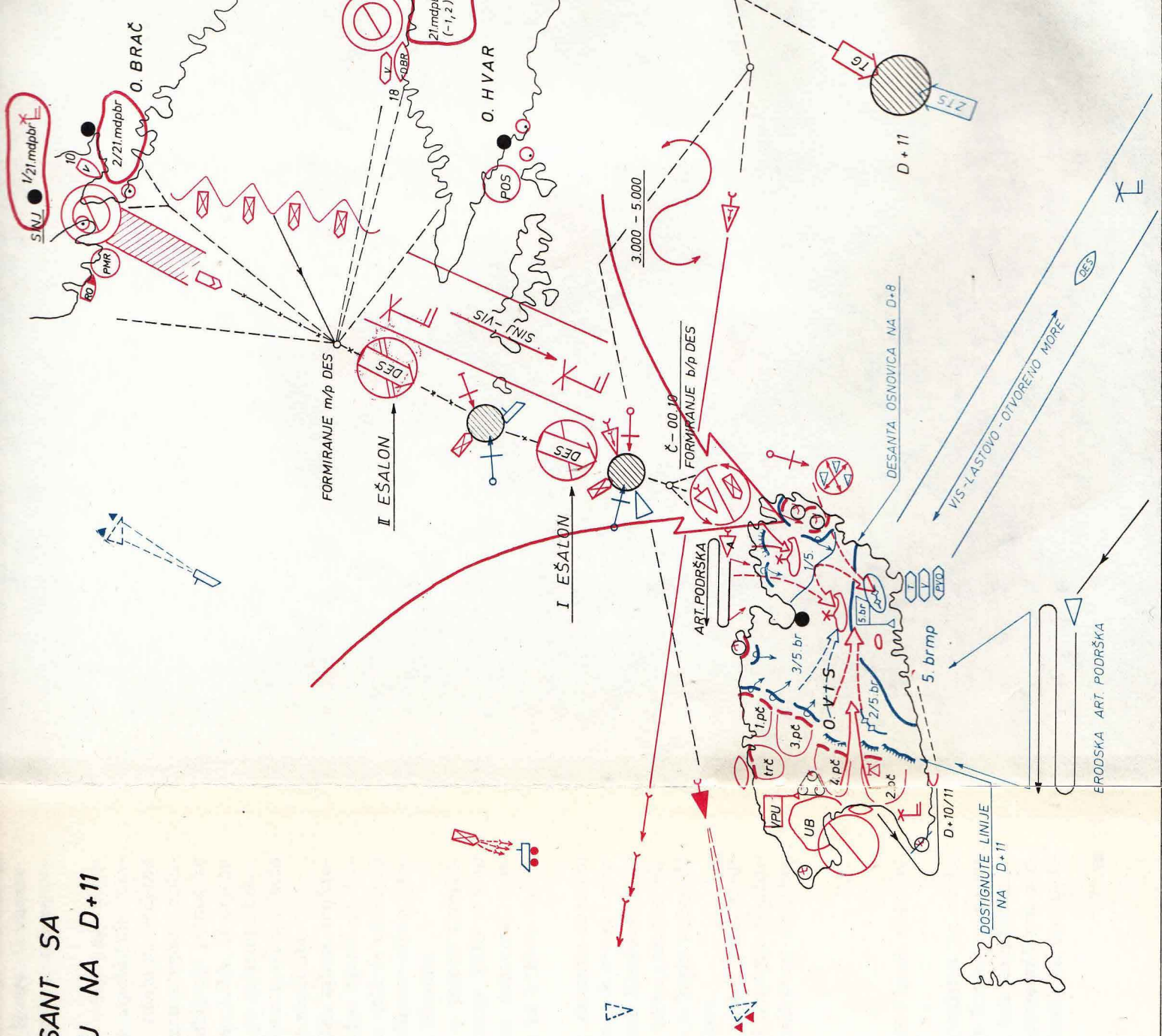
— Na D + 11:

a) U toku noći D + 10/D + 11 »plavi« su izvršili pregrupisanje snaga na otocima Visu i Korčuli i produžili s planiranim borbenim dejstvima. Međutim, na Korčuli su primorani da pređu u upornu odbranu kako bi održali dostignute linije. Na Visu nastavljaju organizovanje PDO (m, v). Tempo napredovanja im je osetno smanjen i trpe velike gubitke.

Izviđačkom avijacijom sistematski izviđa rejone srednjedalmatinskih otoka, a LBA dejstvuje po otkrivenim ciljevima »crvenih«, s težištem po desantnim snagama, udarnim pomorskim snagama, KM i aerodromima. Istovremeno, njegove površinske pomorske snage i podmornice pojačavaju dejstva u Viškom kanalu.

b) U toku noći D + 10/D + 11 »crveni« su uspeli da izvrše pripreme za izvođenje desanta na o. Vis. Snage 21. mdpbr ukrcane su po delovima u rejonima ukrcavanja (Sinj, Brač i Hvar) na sredstva za prevoženje i desantiranje. Sinhronizacijom vremena poletanja helikoptera, odnosno isplavljanja desantnih brodova, izvršena

POMORSKO - VAZDUŠNI DESANT SA PROTIVUDAROM NA O. VISU NA D+11

LEGENDA

- RANETE „BROD - BROD“
- POGODAK TORPEDOM
- POMORSKI DIVERZANTI
- ZONA PIVO DES, REJONA BAZIRANJA BRODOVA itd.
- PLOVNE TJ
- SLEDEĆI ZADATAK
- BRODOVI - METE ZA TAKTIČ-NA BOJEVA GABANJA
- SIMJ (STANICE MINSKOG OSMATRANJA I JAVLJANJA)
- POMORSKI ODRED ZA SPASAVANJE BRODOVA, PILOTA itd.

je koncentracija desantnih snaga na moru i formiranje desantnog konvoja u širem rejonu zapadno od otoka Brača i Hvara. U obezbeđenju i zaštiti desanta angažovane su osnovne udarne i obalske pomorske snage i avijacija.

Neposredno osiguranje vršile su obalske pomorske snage organizacijom *PBrO*, *PPdO* i *PMO*, a *PVO* je izvođena zajedničkim snagama brodova i avijacije. Udarne pomorske snage imale su zadatak da raketno-torpednim udarima (RTU) po površinskim snagama »plavih« u rejonu Visa posredno obezbede desant. Razbijanje pomorske blokade Visa izvršeno je snažnim RTU i dejstvima LBA. U sklopu ovih dejstava izvršena su taktička bojeva gađanja po stvarnim brod-metama u Viškom kanalu. Sva gađanja su izvedena u okviru avio i brodske pripreme desanta uz postizanje odličnih rezultata.

Desant se iskrcao u dva ešelona, u po nekoliko talasa, najkraćim pravcima, na severoistočnu obalu Visa (širi rejon Stončice). Postignuto je potpuno operativno iznenađenje, jer su »plavi« očekivali umesto pomorskovazdušnog desanta ojačavanje odbrane otoka prevoženjem svežih snaga u širi rejon luke — zaliva Komiže.

Iskrcavanjem jačih helikopterskih desanata u rejone Čumkovic i Dudikovca stvoreni su uslovi za brzo slamanje PDO u zoni iskrcavanja i za zauzimanje ključnih objekata na pravcima uvođenja drugog ešelona desanta. Desant je izvršen uz snažnu avio i brodsku pripremu i podršku.

Uspješnim iskrcavanjem pomorskovazdušnog desanta stvoreni su uslovi za prelaz u protivudar angažovanjem iskranih snaga i preostalim delova Vojnopomorskog uporišta (VPU) Visa. Koordiniranim dejstvima svih snaga »crvenih« agresor je, trpeći teške gubitke, bio primoran da se izvlači prema južnom delu otoka i u žurbi počne da napušta otok ukrcavanjem u desantne i ostale brodove.

U takvoj situaciji završena je »Podgora-72« i istog dana, posle vežbe, operativne i teritorijalne pomorske snage i avijacija pozdravile su Vrhovnog komandanta defileom pored usidrenog školskog broda »Galeb« ispred splitske luke.

*

Umesto zaključka smatramo da treba podvući i istaći neka osnovna obeležja vežbe.

1. S primenom vežbe i formiranjem rukovodstva za vežbu pravovremeno se otpočelo. Taj posao obavljen je krajnje seriozno i znalčki, uz naporan rad lica i organa koji su bili angažovani u pripremi vežbe. U rukovođenju vežbom, sudijskoposredničkom aparatu, komandi i jedinici za imitaciju vatre i komandi za obezbeđi-

vanje priloga na moru (za izvođenje taktičkih bojevih gađanja), bio je angažovan realno potreban broj ljudi, što je bio osnov i uslov za uspešan ishod vežbe.

Treba istaći rad grupa za imitaciju vatre na otocima Visu i Korčuli i na moru, koje su vrlo uspešno dočarale ratnu situaciju.

Smatramo da bi bilo veoma korisno da se iskustva u rukovođenju i komandovanju ove vežbe obrade u posebnom elaboratu.

2. »Podgora-72« je potvrdila pravilnost rešenja organizacije komandovanja i struktuiranja komandi i štabova na pojedinim otocima. Zajednička komanda operativnih i teritorijalnih jedinica za odbranu otoka potvrdila je opravdanost stavova o integraciji komandi po jedinstvenoj zamisli, u koje moraju biti uključeni organi svih struktura oružanog otpora. Ovo se posebno odnosi na manje i slabije naseljene otoke.

Ova zajednička vežba je ukazala na još mnoga interesantna pitanja i tema iz domena komandovanja i rukovođenja koji zaslužuju posebnu pažnju, razradu i analizu, kao što su:

— raspored KM i osmatračkih centara na pomorskom vojištu, posebno na otocima;

— organizacija veza i kriptozastite operativnih i teritorijalnih snaga i ostalih struktura civilnog sektora posebno u odnosu na integraciju svih veza na pomorskom vojištu);

— komandovanje združenim plovnim jedinicama;

— uloga, mesto i zadaci komande flote u miru i ratu;

— komandovanje pomorskovazдушnim desantima u svim fazama desanta;

— raspored VOV i VON u okviru b/p 3. VPZ, uključivši i desantna dejstva, te združenih plovnih sastava flote (BG, TG), itd.

3. Na području JPV uspešno su primenjene obimne i raznovrsne mere operativnog maskiranja. Ova aktivnost takođe zahteva posebnu analizu, jer se mora naći trajno rešenje za sve vežbe bez obzira na nivo.

4. Celokupno angažovanje pomorskih snaga (posebno udarnih pomorskih snaga) i avijacije pokazalo je da su komande, jedinice i posade visoko obučene i osposobljene za namenska dejstva, što, pored ostalog, potvrđuju odlični rezultati svih taktičkih bojevih gađanja, kao i postupci u uslovima slabe vidljivosti.

Pokazalo se da je opravdano i nužno uređenje operacijske osnovice radi zaklanjanja udarnih pomorskih snaga i nekih elemenata obalske odbrane. Znalačko korišćenje maskirnih vezova i stvaranje posebnog režima za ovu radnju daje vrlo dobre rezultate u PVO, manevru i maskiranju snaga.

5. Angažovanjem jačih snaga mdp u vežbi potvrđen je veliki značaj i uloga savremene mdp u aktivnoj protivdesantnoj odbrani (m, v) u otočnom području.

6. Potpuno se opravdalo intenzivno obučavanje rezervnog sastava jedinica mornaričke desantne pešadije (mdp) po posebnim planovima i programima borbene obuke. Češćim planskim pozivanjem jedinica mdp (vodova, četa, bataljona) i njihovim uključivanjem u vežbe na pomorskom vojištu, održava se visoki stepen borbene obučenosti.

7. Potrebno je posebno istaći veoma impozantne napore i rezultate koje su postigli štabovi NO i ostale strukture civilnog sektora u pripremi snaga i sredstava za opštenarodnu odbranu (organizacija ratnog režima života, efikasnost mesnih straža, uspešna kontrola teritorije, aktivnost omladinskih jedinica, naoružavanje brodova, ratna proizvodnja itd.) na otocima Visu, Korčuli i Lastovu.

8. Visoki stepen angažovanja mornaričkih teritorijalnih jedinica dokazao je da se one mogu vrlo uspešno koristiti u PDO otoka i obale, prvenstveno u borbi s manjim vazдушnim desantima i za ojačanje odbrane susednih otoka ili delova obale kopna (prevoženjem ili manjim desantnim prepadima). Postoji mogućnost ukрупnjanja ovih jedinica u određenim situacijama radi izvršavanja većih samostalnih, taktičkih ili borbenih zadataka — sličnih onima koje izvršavaju jedinice mdp. U tom slučaju bi Oblasni štab za Dalmaciju i pojedini opštinski štabovi (ŠNO) imali veću mogućnost da neposredno utiču na operativnu situaciju i bili bi osposobljeni za krupnije interventne zadatke.

9. Pored pomenutog, u ovakvoj vežbi se mogu steći i mnoga druga iskustva i sagledati brojna pitanja koja zahtevaju dalju razradu. Neka od njih, na primer, bila bi:

— upotreba pokretne obalske artiljerije i raketnog sistema obala—brod u sistemu PDO;

— upotreba savremenih desantnih brodova i amfibijskih desantnih sredstava u desantnim dejstvima na pomorskom vojištu;

— dalja dogradnja pojedinih elemenata u okviru vojnopomorskih baza, kako bi u potpunosti odgovorile nameni;

— opravdano je i potrebno veće angažovanje savremenih tehničkih sredstava i specijalizovanih institucija RM (Hidrografski institut i dr.) u izradi dokumentacije za vežbu i raznim specijalističkim poslovima od opšteg značaja;

— treba dalje raditi na smanjivanju broja dokumenata, naročito tekstualnih i na pojednostavljenju njihove forme;

— u većoj meri nego do sada, povećati operativnost štabova primenom sistema za automatsku obradu podataka i mehanizaciju komandovanja, a grafičku obradu dokumenata vršiti na bazi operativno-taktičkih proračuna.

10. Na zajedničkoj vežbi »Podgora-72« ispoljena je visoka moralno-politička svest, jedinstvo i uverenje naroda i oružanih snaga u mogućnost uspešne odbrane našeg mora, obale i otoka od svakog agresora, primenom raznovrsnih taktičkih i taktičko-operativnih postupaka oružanih snaga i najraznolikijih oblika otpora svih struktura društva u pozadini agresora, na privremeno zauzetim otocima.

Očekivati je da će predstojeće analize vežbe i dalja saradnja u vojnim časopisima detaljnije sagledati, istaći i obraditi mnogo veći broj vrlo interesantnih i do sada nedovoljno razrađivanih pitanja i dilema u realizaciji koncepcije i doktrine ONOR-a na pomorskom vojištu. Od posebnog je interesa dalja razrada sistema i povezivanja dejstava RV i PVO, KoV, TO, RM i svih struktura opštenarodnog otpora, kao garancije za uspešno vođenje rata na jadranskom pomorskom vojištu.

Kapetani fregate
Dobrivoje GLIGORIJEVIĆ
Aleksandar GAJIĆ